

Szerző *Pisovits Aladár*
 Cím *A párisi katasztrófa okai. [Csatornázás]*

Hely

"1871/1914"

Idő

Forrás: *Új Ujság*

Bp.

(Hely)

1914. VI. 19

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Helyszám

FŐVÁROS.

A párisi katasztrófa okai.

Junius és július a felhőszakadások hónapjai. Ezek az elemi bajok ugyan egyformán okoznak anyagi károkat úgy a mezőgazdasági művelés alá fogott területeken, mint a városokban, miként azonban a most Párisból, Londonból, Brüsszelből és Berlinből érkezett hírek jelentik, nagyvárosokban a felhőszakadásokból borzalmas katasztrófák keletkezhetnek.

A lapokban megjelent tudósítások szerint Párisban a felhőszakadásokból keletkezett nagy víztömeg medreket ástott és földcsuszamlásokat okozott. A közterületeken haladó emberek mélységbe zuhantak és vízbe fultak. A kétségbeesetten dolgozó tűzoltók munkáját megnehezítette a beszakadt közcatornákból előtörő szennyes víztömeg. A fő boulevardokon keletkezett földszüppedések, azonkívül hogy még nem állapított számú emberhalált okoztak, óriási forgalmi akadályokat is idéztek elő.

Az érkezett hírek szerint minden kétséget kizáróan megállapították, hogy a katasztrófákat a hiányos csatornázás okozta, mert a szakszerűtlenül készített csatornafalak az óriási víztömeg nyomásának nem voltak képesek ellentánni.

Az elmondottakat összefoglalva, szakszemponthól, főleg pedig városépítési szempontból az a kérdés vár tisztázásra, vajjon helytálló lehet-e az a feltevés, hogy hiányos csatornázásból kifolyóan olyan mértékű földcsuszamlások, süllyedések keletkezzenek, melyekből katasztrófális bajok állhatnak elő. Esetleg pedig mik lehetnek okai a földcsuszamlásoknak.

A föltett kérdésre adandó szakszerű választ illetően, tagadhatatlanul fontos dolog volna, ha a kérdés bírálatánál a bekövetkezett földmozgásokra vonatkozó, szabatosan körvonalozott adatok állanának rendelkezésre, mindenesetre azon-

ban figyelembe kell vennünk Párist a város fejlődéstörténetének szempontjából. Páris csatornázása a nyugati világvárosok között egyike a legrégebbnek és a rendszer maga egy külön típust képvisel. Páris főgyűjtőcsatornáinak keresztmetszetei a szaktudományban párisi szelvények neve alatt ismeretesek. Budapest főgyűjtőcsatornáihoz is a párisi szelvényeket vették annak idején mintául. A párisi főgyűjtők belső méretei igen nagyok; azokban vannak egyszersmind elhelyezve a különböző (gáz, víz) csövezetékek. A főgyűjtők padkáin száraz időben kényelmes gyalogközlekedésre alkalmas hely áll a látogató szakfériak, továbbá a csatorna- és utcatisztogatók rendelkezésére; bizonyos tekintetben hasonló ez a főgyűjtőhálózat az utczahálózathoz, hol az egyes főgyűjtőágak neveit feltüntető tábla épp úgy megtalálható, mint akár az utcákban az utcztábla. Egy egészen különleges típusa a főgyűjtőlátogatóknak a patkányvadászok, a kik patkányokat lődöznek agyon abból a célból, hogy az elejtett patkányokból azok zsirját kiolvaszzák, a melylyel a hajóköteleket kenik be, hogy azokat a patkányok meg ne rágják.

Páris főgyűjtőcsatornáit igen nagyszabásuak és szolid műszaki alkotások, a melyekben a katasztrófális bajoknak okait bizonyára hiába keresnők.

Egészen másként áll azonban a helyzet a főgyűjtőcsatornák nélkül épített csatornahálózattal szemben. Itt először is figyelembe kell vennünk, hogy a városias jelleget tekintve, tehát mint a különböző szükséges közműekkel felszerelt várost a Nyugat nagyvárosai között Párist a legrégebbnek tekinthetjük. Páris utczáinak már régen voltak csatornáit, mikor még Berlin erre nem is gondolt. Hiszen Páris már a harminczas években világ város volt, míg Berlin a 70-es évek előtt város építés tekintetében alig jöhetett figyelembe. A

Páris utczáinak nagy részében még meglevő régi csatornák sem a befogadóképesség, sem pedig az építési anyag tekintetében a műszaki követelményeknek nem feleltek meg. Főleg pedig az utóbbi szempontból fontos dolog, hogy a régebbi utca-

csatornák falaihoz felhasznált építési anyag nem lehetett megbízható a habarcsanyag szempontjából, mert a hidraulikus mészsanyagok akkoriban még nem játszottak oly nagy szerepet, mint napjainkban. De főleg a falazások tekintetében követhettek el nagy mulasztásokat. Ha például a hidraulikus mészszel való falazáshoz a téglák nem lesz vízben kellőleg megáztatva, akkor az ilyen módon való falazásból a leggyarlóbb kivitelű csatorna válik. Az ilyen csatornában felhőszakadás alkalmával támadó óriási belső feszültség könnyen idézheti elő a csatorna boltozatának beomlását, a minek további következménye a földszüppedés, a mely jelenség sokszorosan veszedelmes a boulevardoknál, általában pedig burkolattal ellátott utcáknál, mert a csatornabolt beomlása évtizedekkel előbb bekövetkezhetik és a beszakadt bolt fölött támadó üreg az idők folyamán mind nagyobb és nagyobb terjedelmű lehet, a míg végül a rombolás műve a burkolat beszakadásával véget ér.

Budapesten is volt a nyolczvanas években két nagyobb arányú csatorna okozta földszünyedés. Egyik a Vámház-köruton, a másik pedig a Kálvin-téren. Csakis véletlen, hogy katasztrófa ezeknél nem fordult elő.

Páris városánál még egy fontos körülményt kell figyelembe venni, a midőn a most bekövetkezett katasztrófák okai után kutatunk. Ugyanis III. Napoleon uralkodása alatt alakította ki Haussmann báró, a híres városépítő azokat a nagyszabásu széles utakat és tereket, melyek a modern Párist oly impozáns szép világvárossá teszik. A hol azok a nagy terek, a boulevardok és

avenuek most állnak, napjainkban az épületek egészen sorozata foglalt helyet, éppen úgy miként a mi körutunkat is épülettömegek eltávolításával alköthattuk meg. Igen közelfekvő dolog, hogy az ilyen boulevardok, mint éppen a Boulevard Haussmann helyén, a hol most a katasztrófa történt a régi időkből a föld mélyében visszamaradt üregek pinczék ezeket a földszünyedéseket még inkább előidézhették.